

Lovforslag nr. L 58. Fremsat den 20. oktober 1981 af Kurt Hansen (VS), Tyroll (VS) og Waldorff (VS)

## Forslag

til

### Lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

(Tilbagetrækning af løntrykkerbekendtgørelsen)

I lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 423 af 7. august 1981, foretages følgende ændring:

I § 97 a, stk. 3, ophæves 2. punktum.

## Bemærkninger til lovforslaget

### Almindelige bemærkninger

Den 28. november 1980 vedtog folketinget »Lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.« (L 42) indeholdende bl. a. en ny formulering af lovens § 97 a., stk. 3, 2. punktum, der lød således:

»Arbejdsdirektøren kan dog for særlige grupper af deltagere i sådan beskæftigelse fastsætte andre vilkår efter forhandling med landsarbejdsnævnet«.

I bemærkningerne til lovforslaget (L. 42) kan om denne ændring læses:

»Der er hermed f. eks. skabt mulighed for, at der på et senere tidspunkt skabes harmonisering af reglerne for støtte m. v. til personer, der deltager i forskellige aktiviteter med et uddannelsesmæssigt eller beskæftigelsesmæssigt sigte, et område, hvor der i dag er store forskelle mellem de forskellige aktiviteter. Disse forskelle er ikke altid rationelt begrundet og kan have en forvridende virkning på den enkelte valg, og der er derfor bestræbelser i gang for at opnå en højere grad af sammenhæng i støttesystemerne«. Der henvises i øvrigt til Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 864, 2819 og 3331, tillæg A sp. 1147, tillæg B sp. 151 og tillæg C sp. 115.

Loven trådte i kraft d. 1. januar 1981. Arbejdsdirektoratet har nu benyttet sig af den nye formulering i § 97 a. Dette skete ved udsendelse af løntrykkercirkulæret af 9. juni 1981. Heri sænker arbejdsdirektoratet uden videre de overenskomstmæssigt aftalte lønninger for en hel aldersgruppe, der arbejder ved beskæftigelsesprojekter. Mens man i lovforslaget i sin tid forudsatte, at arbejdsdirektoratet kunne justere anderledes vilkår end normalt gældende for mindre, afgrænsede grupper, benytter arbejdsdirektoratet lovændringen til at lave en generel nedskæring af lønningerne for den overvejende del af de ansatte ved de omtalte beskæftigelsesprojekter.

Den 7. juli 1981 udsendes et nyt cirkulære, hvori det fastslås, at de unge, der på ikrafttrædelsestidspunktet er ansatte, ikke skal rammes af cirkulærets bestemmelser, men at alle, der starter efter

d. 3. august 1981 skal aflønnes med de ny lavere lønninger. Denne ændring skete især på grund af den aktive modstand imod løntrykkercirkulæret, som de unge på beskæftigelsesprojekterne udviste gennem nedlæggelse af arbejdet og afholdelse af faglige møder m. v.

Da der blev rejst tvivl om det lovmedholdelige i at påbyde kommunerne at sænke lønningerne via et cirkulære af den karakter, udsendte arbejdsdirektoratet i stedet den 22. juli 1981 en bekendtgørelse (der afløser de nævnte cirkulærer). Heri fastslås overenskomstindgrebet endnu en gang.

Det er denne bekendtgørelse, vi ønsker fjernet øjeblikkeligt.

Det er alment kendt, at VS tolker lovparagraffer meget kritisk, men vi må indrømme, at vi ikke havde fantasi nok til at forestille os, at disse bemærkninger kunne ende med et så omfattende angreb på de unge. Det må absolut betegnes som »meget raffineret juridisk tusindkunsteri« at tolke § 97 a., stk. 3, 2. punktum, som lovgrundlag for et helt generelt angreb på de unges overenskomstmæssige lønninger på beskæftigelsesprojekterne.

Et andet punkt, der gør løntrykkerbekendtgørelsens lovgrund mere end tvivlsom, er, at en meget stor del af beskæftigelsesprojekterne foregår efter lov nr. 488 fra 1977. Kort tid efter at denne lov var vedtaget, udsendte indenrigsministeriet d. 25. oktober 1977 et cirkulære, hvori der står:

»Løn- og arbejdsvilkårene ved beskæftigelse som nævnt i stk. 1 skal være de sædvanlige vilkår ved tilsvarende arbejde.«

Disse beskæftigelsesprojekter er helt uden lovgrundlag omfattet af løntrykkerbekendtgørelsen. § 97 a-projekter finansieres af staten, mens lov nr. 488-projekter finansieres af et beløb pr. indbygger, som kommuner og amtskommuner skal sætte af til formålet. Denne forskellighed i beskæftigelsesprojekternes lovgrundlag er af væsentlig betydning, idet bemyndigelsen fra december 1980 til arbejdsdirektøren kun er knyttet til § 97 a i arbejdsløshedsloven og ikke til lov nr. 488 om kommunalt finansierede projekter. Der er således ikke lov-

hjemmel for at udvide løntrykkerbekendtgørelsen til også at gælde unge på disse projekter.

Løntrykkerbekendtgørelsen har skabt stor harme. Mange fagforeninger har rejst krav om, at bekendtgørelsen trækkes tilbage. En række lokale fagforeninger har rejst krav til kommunerne om at fastholde de overenskomstsmæssigt fastsatte lønninger.

Den mest bemærkelsesværdige modstand er nok den, der er kommet fra SiD. De er selv repræsenteret i landsarbejdsnævnet. Allerede i juni 1981 sagde SiD's cheføkonom, Harald Hinrich, at forbundets hovedbestyrelse havde tænkt sig at henvende sig til direktøren i arbejdsdirektoratet, Kaj Westergård, for at få de nye lønbestemmelser trukket tilbage. SiD ville ligeledes søge en fælles protest med LØ. Den har man imidlertid ikke hørt meget til. Formanden for de Kommunale Specialarbejderes Landssammenslutning vendte sig kraftigt mod løntrykkerbekendtgørelsen og henviste til, at han havde deltaget i forhandlingerne med Kommunernes Landsforening i 1977, hvor overenskomstfornyelsen bevirkede, at beskæftigelsesarbejderne blev omfattet af overenskomsten efter tidligere at have været undtaget.

På landsmødet for anlægs- og bygningsarbejderne i SiD diskuterede 450 tillidsmand ligeledes spørgsmålet. I en udtalelse hedder det bl. a.:

»Landsbranchemødet vender sig kraftigt mod offentlige indgreb i bestående overenskomster, f. eks. Arbejdsdirektoratets bekendtgørelse af 22. juni 1981 vedrørende særlig løn for unge under 22 år, ansat i beskæftigelsesprojekter. Vi må forlange denne bekendtgørelse taget af bordet.«

Pædagogisk kartel har meddelt, at de vil blokere for beskæftigelsesprojekter i daginstitutionerne for unge under 22 år, så længe løntrykkerbekendtgørelsen eksisterer.

VS' linie er ligeledes en afvisning af sådanne projekter, hvis aflønningen ikke følger overenskomstsmæssige aftaler.

Den modstand, de faglige organisationer har vist, må forstærkes. Kampen mod løntrykkerbekendtgørelsen er nemlig principielt et spørgsmål om, hvorvidt der gennem lovgivning og administrative indgreb kan ændres på en hel aldersgruppes eller for den sags skyld en hel erhvervsgruppes overenskomstsmæssige vilkår.

I de kommunalbestyrelser, hvor bekendtgørelsens konsekvenser for de kommunale beskæftigelsesprojekter er blevet diskuteret, har man beklaget bekendtgørelsens fremkomst, men man har ikke ment at kunne stille noget formelt op imod den. Man har ment, at det er op til folketinget at på-

lægge regeringen at trække bekendtgørelsen tilbage. Dette er ikke korrekt. Kommunalbestyrelsen kan naturligvis beslutte at udbetale løn efter samme retningslinier som før løntrykkerbekendtgørelsen.

Konsekvenserne af en bibeholdelse af bekendtgørelsen vil bl. a. være:

1. Bekendtgørelsen undergraver de overenskomster, der er indgået. Med cirkulærerne og bekendtgørelsen er der skabt præcedens for, at det tilkommer arbejdsdirektøren at vurdere rimeligheden af indgåede overenskomster og at gribe ind og diktere ændringer. Det vil selvfølgelig ramme de overenskomstområder, hvor de mest udsatte grupper på arbejdsmarkedet er.
2. At de unge, der arbejder ved beskæftigelsesprojekterne kommer til at fungere som løntrykkere over for andre arbejdere. Det sker flere gange, at unge f. eks. arbejder ved bygningsstandsættelser, ved pleje- og omsorgsarbejde eller i daginstitutioner. Her udfører de helt regulært og nødvendigt arbejde. Hidtil har de kunnet aflønnes lige så regulært, nemlig som deres kolleger efter overenskomsterne. Nu placeres de unge i rollen som løntrykkere.
3. En bibeholdelse af bekendtgørelsen smadrer også store dele af det arbejde, der flere steder er lagt i at få beskæftigelsesprojekterne ændret fra at have karakter af sociale ghettoer til at indgå mere og mere som regulære arbejdspladser i det lokale samfund.

Alt tyder på, at løntrykkerbekendtgørelsen er det første skridt på vejen henimod en egentlig ungarbejderløn på arbejdsmarkedet. Det er nemlig meningen, at den bebudede jobskabelsesordning skal erstatte alle eksisterende beskæftigelsesprojekter. Når jobskabelsen træder i kraft, bortfalder således løntrykkerbekendtgørelsen. Men der skal træde et nyt lønmaksimum for unge under 22 år i stedet. Arbejdsministeren har nemlig bedt LO og Dansk Arbejdsgiverforening om allerede nu at sætte sig til forhandlingsbordet og komme med forslag til lønmaksimum for de unge. Nu skal løntrykkeriet altså – hvis det er op til arbejdsminister Svend Auken – »overenskomstfastsættes«. Det er den socialdemokratiske regerings tanker, at langt flere skal placeres efter jobskabelsesordningen, end det har været tilfældet på beskæftigelsesprojekterne.

Det skal også nævnes, at både arbejdsdirektøren og arbejdsministeren argumenterer for aldersgrænsen på 22 år med, at diverse uddannelser som EFG m. fl. som regel afsluttes på dette tidspunkt,

så der altså efter deres opfattelse ligger en såkaldt »naturlig« grænse her.

Den kommende jobskabelsesordning vil ligge meget tæt op ad den nuværende jobtilbudsordning, som fortsat skal være gældende. Når jobskabelsesordningen træder i kraft, vil det derfor være umuligt at drage klare grænser mellem de to ordninger. De bygger på samme principper: 30 kr. i timen fra staten til den offentlige eller private arbejdsgiver. Derfor vil det være utænkeligt, at et lønmaksimum for jobskabelsesordningen ikke også kom til at gælde for jobtilbudsordningen.

Disse ting kan vi så lægge sammen. Hvis først den nye aflønning gælder for alt, hvad der har med jobskabelse/jobtilbud at gøre, hvorfor skulle de borgerliges ønsker om en generel ændring for hele arbejdsmarkedet så ikke blive efterkommet? Det næste skridt vil jo være, at arbejdsministeren

argumenterer med, at det giver skævhed mellem jobskabelse/jobtilbudsordningerne og det øvrige arbejdsmarked, hvis aflønningen ikke er ens. Ændringerne vil være vand på de borgerliges mølle om, at den »høje løn til de unge« lægger gift for en beskæftigelse af dem og således er med til at skabe en stor gruppe arbejdsløse unge: den fortabte generation.

Jo, arbejdsministeren gør sandelig noget for de unge. Han gør det helt fantastisk hedt for dem.

#### *Bemærkninger til ændringsforslaget*

Det er fastslået i arbejdsløshedsloven, at der skal betales overenskomstmæssig løn på beskæftigelsesprojekterne, og det er således en klar følge af lovforslagets vedtagelse, at bemyndigelsen til arbejdsdirektøren i § 97 a, stk. 3, fjernes, og at løntrykkerbekendtgørelsen hermed bortfalder.